

Rækkevidde i den første Tid, men jeg tvivler ikke om, at det skal lykkes i det lange Løb at faa Lovforslaget gjort virksomt, saaledes at det virkelig kommer til at udrette det, det tilsigter.

Naar jeg anser Lovforslaget for at være ret betydeligt, er det for det første af den Grund, at det knytter sig saa nøje til den Række af sociale Love, som vi have optaget til Behandling her i Rigsdagen, og hvoraf vi have gennemført mange, som fortrinsvis tage Sigte paa at skabe Erhverv for Landarbejderne og de smaa i Samfundet. Til denne sunde og rigtige Udvikling slutter dette Lovforslag sig nøje. Fra det ærede Medlem for Aarhus Amts Iste Valgkreds (Harald Jensen) blev der rettet en stærk Kritik mod Forslaget, navnlig i Retning af, at Spørgsmaalet om, hvorvidt det egentlig vilde faa nogen Virkning, kom til at bero paa disse private Foreninger, som han ikke havde synderlig Tro til vilde kunne realisere og praktisere Sagen, hvorimod han troede paa, at Staten snarere maatte tage den i sin Haand. Jeg sad og undrede mig over disse Udtalelser. Det, dette Lovforslag tager Sigte paa, er nemlig dette: rundt omkring i Landet at skabe Organisationer, som skulle tage sig paa at realisere den betydelige Opgave, som Lovforslaget tilsigter løst. Men nu have det ærede Medlem og hans Parti uafladelig hævdet den Styrke, der laa i Organisationerne, og ogsaa søgt, saa vidt de have formaaget, at praktisere den Tanke. Jeg sad derfor og undrede mig over, at det netop var det ærede Medlem, der kom med denne Kritik mod den Organisation, man her haaber at faa dannet. For mig er der ingen Tvivl om, at Opgaven endogsaa i betydelig Grad vil kunne løses ad de frivillige Organisationers Vej, men jeg tror dog — og her er jeg nu kommen til det, jeg netop vilde tillade mig at pege paa —, at det vilde være muligt at udvide Forslagets Rammer meget betydeligt, saaledes at man kunde haabe paa, at det hurtigere vil faa den Virkning, man tilsigter, og blive praktiseret i langt større Udstrækning, end det i alt Fald i den første Tid vil kunne lade sig gøre ad de rent private Organisationers Vej.

Det, jeg da tænker paa, er dette, om det ikke vilde være muligt at give ogsaa Kommunerne Adgang til at opkøbe saadanne Ejendomme, som her er Tale om. Jeg kunde tænke mig, at man skabte en saadan Adgang ikke alene for Sognekommunerne, men tillige for Amtskommunerne. Der vilde efter min Mening derved opnaas

saare meget. Sagen er jo nemlig den, at Gennemførelsen af dette Lovforslag kræver megen Forsigtighed fra deres Side, som skulle praktisere dette Forhold, og dette har den højtærede Finansminister set. Han har forstaaet, at der i denne Sag maa begyndes forsigtigt, og ingen skal mere end jeg anerkende det Hensyn, han her har taget, og den heldige Maade, han har løst sin Opgave paa. Hvis man f. Eks. tænker sig, at en Organisation køber en Grund til en efter dens Mening billig Pris og udstykker den og søger at afhænde de udstykkede Lodder, saa kan det jo være, at Organisationen har været saa heldig at have købt meget billigt, saaledes at den ogsaa kan sælge billigt og have Udsigt til saa at sige paa een Gang at afhænde hele Ejendommen i Smaalodder. Men det turde dog vistnok kun være i de allerheldigste Tilfælde, at saadant kunde ske. I Almindelighed maa man antage, at selv om man er saa heldig i første og anden Omgang at faa solgt en Del eller maaske endogsaa den største Del af Ejendommen, kan man komme til at ligge inde med en ret betydelig Del, som man er nødt til at drive, hvis man ikke skal lide et alt for stort Tab ved at lade Jorden ligge udyrket hen. I et saadant Tilfælde vil en Forening være ret uheldig stillet, og jeg forstaar meget vel, at den højtærede Finansminister ogsaa har taget Sigte paa disse Uheld, der kunne følge med et saadant Køb, og har truffet Bestemmelser om, at man maatte have en Grundfond, der i nogen Maade kunde afbøde de Uheld, der kunde faa Indvirkning med Hensyn til de Staten tilkommende Ydelser, men her mener jeg, at hvor det er Kommunen, der faar med Købet af en Ejendom, der ligger i Kommunen, at bestille, ville slige Uheld meget vanskeligere kunne finde Sted. For det første er der, hvis en Gaard i en Kommune er at faa til godt Køb, ingen Institution, der bedre end Kommunalbestyrelsen vil være i Stand til at skønne over Billigheden, og køber Kommunalbestyrelsen Gaarden og det skulde vise sig, at det ikke lykkes paa een Gang eller i en nær Fremtid at afhænde alle de udstykkede Parceller, vil der dernæst ingen stor Fare være ved det, idet Kommunalbestyrelsen vil være i Stand til at drive den tilbageblivende Del af Gaarden. Det vil heller ikke være nogen farlig Sag for Kommunen at bære, hvis der maatte følge en Smule Tab med en saadan Omsætning, thi det kunde maaske indvindes gennem social Fremgang for